

людини та міжнародного гуманітарного права. URL: <https://ukraine.un.org/uk/203733-nezalezhna-mizhnarodna-komisiya-oon-z-rozsliduvannya-porushen-v-ukrayini-vyyavylya-shcho-v>

3. European Convention on Human Rights. Rome, 4.XI.1950. URL: https://www.echr.coe.int/Documents/Convention_ENG.pdf

4. Німецькі прокурори зібрали сотні свідчень воєнних злочинів РФ в Україні. URL: <https://ukrainian.voanews.com/a/6948647.html>

5. Нідерланди хочуть створити спеціальний трибунал щодо Росії. URL: <https://suspilne.media/337388-niderlandi-hocut-stvoriti-specialnij-tribunal-sodo-rosii/>

УДК 347.73(043.2)

Устинова І.П., к.ю.н., доцент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ФІНАНСУВАННЯ СУДДІВ: ДЕЯКІ ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ

На сучасному етапі здійсненні правосуддя та забезпечення державою дотримання конституційних прав громадян, важливою складовою є матеріальне та фінансове забезпечення суддів, зокрема, та системи правосуддя, взагалі. Причому чинні методики визначення матеріального забезпечення судів є частково таким, що не відповідають сучасним методам визначення фінансової забезпеченості державних інституцій в умовах євроінтеграції. Дане дослідження зможе наблизити наукову думку до вирішення нагальних питань розвитку українського законодавства в питання матеріального та фінансового забезпечення судів. Важливою теоретичною базою для з'ясування процесуального характеру контролю стали праці вітчизняних вчених: Міщука О.В., Чаку Є.В., Мочерного С.В., Максиміва Б.М., Катариної М.Б., Нагорнічевського О.С., Овсяннікової Є.С. та інших.

При формуванні показників по фінансуванню судової системи та суддівського корпусу, зокрема, прийнято застосовувати правила, що містяться у Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ. При цьому застосовуються такі показники, як «норматив фінансового забезпечення». Прийнято вважати, що це виділення коштів на утримання закладів, установ і організацій, виконання певних програм і реалізацію певних заходів на підставі спеціального фінансового документу – кошторису. Щодо визначення поняття «норматив фінансового забезпечення судів», то при пильному дослідженні наукової літератури виявилось, чіткого визначення поняття «норматив фінансового забезпечення судів» немає. Думки науковців розходяться при визначенні елементів і форм фінансового забезпечення, а значить і нормативів, використовується

досить широко, але єдиної думки щодо його визначення та його складових не існує. Звертає увагу на такі засади організації фінансового забезпечення, як «визначення обсягу фінансових ресурсів, науково-обґрунтованого їх прогнозування, створення фінансових резервів, нормативно-правового забезпечення». Слід зазначити, що поняття «забезпечення судів» є досить гнучким і, як правило, в обігу розуміється як створення умов для реалізації суддями своїх повноважень. У законодавстві для об'єднання понять кадрового, фінансового, матеріально-технічного, інформаційного та іншого характеру забезпечення використовується термін «організаційне забезпечення».

Бюджетний кодекс України не містить визначення поняття «нормативу фінансової забезпеченості бюджетної установи» лише «фінансовий норматив бюджетної забезпеченості», що має відношення для розрахунку трансфертів, а не кошторисного фінансування. Суди є установами, що знаходяться на повному бюджетному фінансуванні. Згідно із Законом України «Про джерела фінансування органів державної влади» від 30 червня 1999 р. за № 783-XIV органи державної влади проводять свою діяльність виключно за рахунок бюджетного фінансування в передбачених законом межах про Державний бюджет України на відповідний рік, а кошти на їх фінансування, у тому числі на фінансове забезпечення діяльності судів, передбачаються в Державному бюджеті окремим рядком. Державний бюджет України щорічно затверджується парламентом виключно у формі закону (п. 1 ч. 2 ст. 92 КУ; ч. 1 ст. 96 КУ).

Окрім того, відповідно до рішення Вищої ради правосуддя від 24 листопада 2020 року «Про результати дослідження щодо визначення нормативів часу на розгляд судових справ різних категорій», було проведено дослідження показників середньої тривалості розгляду судових справ у частині визначення коефіцієнтів складності судової справи в розрізі спеціалізації та інстанційності судів. Ураховуючи, що показники середнього часу, необхідного для розгляду судових справ, можуть бути використані для визначення нормативної чисельності суддів та слугувати підставою для визначення пріоритетів фінансового забезпечення судової влади та її незалежності.

Тому, за понятійним та змістовним зв'язком цих понять можна пропонувати наступне визначення поняття «норматив фінансового забезпечення судів» - гарантований державою в межах наявних коштів рівень фінансового забезпечення виконання завдань і функцій судами України виражений в показниках поточних і капітальних витрат з Державного бюджету, які спрямовані на досягнення цілей, завдань і конкретних результатів при забезпеченні ефективного, результативного і

цільового використання коштів розміром не нижчому від державних соціальних стандартів і нормативів в межах наявних бюджетних коштів.

При забезпеченні фінансування відповідно до методик актуальним є, також, визначення поняття «норматив матеріально-технічного забезпечення судів». При пильному дослідженні наукової літератури виявилось, чіткого визначення поняття «норматив матеріально-технічного забезпечення судів» немає. В такому разі науковці виводять таке визначення шляхом дослідження та аналізу значної кількості наукових джерел та думок авторів різних галузей знань.

Матеріально технічне забезпечення судів проводиться лише на основі кошторисно-бюджетного фінансування і не може передбачати інші джерела. Планування таких видатків державного бюджету проводиться з урахуванням прогностичних макропоказників розвитку економіки та фінансових можливостей бюджету, що зумовлює економне фінансування витрат. Тому поняття «норматив матеріально-технічного забезпечення судів» є похідним від поняття «норматив фінансового забезпечення судів».

Отже, вважаємо, що норматив матеріально-технічне забезпечення судів – це комплекс заходів державного та суддівського управління процесом здійсненні правосуддя, що здійснюються з метою забезпечення судів технікою, майном, з метою підвищення ефективності здійснення правосуддя, задоволення матеріальних та інших потреб судів у відповідності з показниками результативності діяльності у відповідності з нормативами забезпеченості, що відповідають соціальним стандартам суспільства.

Отже, визначення понять «норматив фінансового забезпечення», «норматив фінансового забезпечення суддів», «норматив матеріально-технічного забезпечення судів», зміст нормативу матеріально-технічного забезпечення судів засобами інформатизації та ліцензійним програмним забезпеченням потребує подальшого теоретичного вивчення та більш чіткого формулювання та внесення у законодавство. Така наукова розробка та обґрунтування допоможе на практиці застосувати методики для обрахунку обсягу фінансування суддів одно значніше і упередить породження процесів управління державними фінансами в «ручному» режимі.

Література

1. Порядок складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ: Постанова КМУ від 28 лют. 2002 р. № 228. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2002-%D0%BF#Text> (дата звернення 10.01.2023 р.)

2. Чаку Є.В. Проблеми кадрового та матеріально-технічного забезпечення адміністративного судочинства URL: http://www.pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2012/2_2012/40.pdf. (дата звернення 10.01.2023 р.)

3. Про джерела фінансування органів державної влади: Закон України від 30 черв. 1999 р. № 783-XIV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/783-14#Text>. (дата звернення 10.01.2023 р.)

4. Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21 груд. 2016 р. № 1798-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19#Text> (дата звернення 16.01.2023 р.)

5. Про затвердження Інструкції з підготовки бюджетних запитів: Наказ Міністерства фінансів України від 06 черв. 2012 р. № 687, п. 1.13 (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1057-12#Text>

УДК 347.73(043.2)

Ушинкіна О.А., здобувачка вищої освіти
третього (освітньо-наукового) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

СУЧАСНІ СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ДЕРЖАВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ

Віртуальні активи існують у сучасному суспільстві вже достатньо довгий час, але тільки зараз питання щодо їх врегулювання стало посідати перше місце у переліку актуальних завдань економічної політики. Головним чином це пов'язано з тим, що лише в останні кілька років віртуальні активи перейшли з розряду унікальних, але незрозумілих продуктів до таких, що є об'єктом масового використання для різних цілей, у деяких випадках для спекулятивних інвестицій, і, потенційно, для застосування у якості платіжних інструментів.

Вражаюче, хоч і нестабільне, зростання капіталізації віртуальних активів та їх проникнення в регульовану фінансову систему призвели до активізації зусиль щодо їх регулювання. Застосування вже існуючої нормативно-правової бази до віртуальних активів, а також розробка нових норм є доволі складним завданням з низки причин. По-перше, індустрія віртуальних активів швидко розвивається. Регулюючим органам необхідно залучати кадри і освоювати навички, щоб не відстати від змін, що відбуваються, через обмежені ресурси та наявність багатьох інших пріоритетів. По-друге, віртуальні активи характеризуються розрізненістю даних, і регуляторам складно стежити за тисячами суб'єктів, які можуть не підпадати під типові вимоги щодо розкриття інформації чи звітності.

Ситуація ускладнюється тим, що термінологія, яка використовується для опису різних видів діяльності, продуктів та зацікавлених сторін, не